

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo „Trgovskega izobraževalnega društva“ v Trstu.

Izhaja vsako soboto popoldne, ali, če je ta dan praznik, dan prej. — Uredništvo in uprava se nahajata v Trstu, ulica S. Francesco d' Assisi šte. 2. — Člani društva dobivajo list zastonj, za vse druge znaša naročnina K 12.— na leto. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis člankov in vesti je dovoljen le z navedbo vira.

Štev. 2.

V Trstu, dne 7. marca 1914.

Letnik II.

Kako vzbuditi trgovski in obrtni duh v našem narodu?

To je pač najvažnejše vprašanje za vsakega, ki se peča s specifično slovenskim gospodarstvom, ki želi in hoče s svojimi močmi pripomoči k temu, da se Slovenci dvignemo iz sedanjega revnega gospodarskega stanja do one višine, ki bi jo mogli doseči vsled ugodnega zemljepisnega položaja naše domovine, njenega prirodnega bogastva in vsled socialne strukture našega naroda. Kadarkoli preišljujemo o nepovoljnem stanju naše trgovine in obrti ter našega gospodarstva sploh in iščemo vzroke te nepovoljnosti, vedno prihajamo do enega in istega zaključka: manjka nam trgovskega duha, oziroma podjetnosti.

Kaj pa je pravzaprav podjetnost? Ali mora biti ta v resnici že prirojena kakemu narodu, kakor nekateri trdijo? Ali je mogoče, da bi se človek branil rizikirati svoto, če pozna gospodarske razmere in lahko z veliko verjetnostjo računa na dobiček? Ne; toda tukaj ravno tiči vzrok takoimenovanega pomanjkanja podjetnosti v Slovencih: manjka nam gospodarske izobrazbe, ne poznamo gospodarskih razmer, nimamo jasnega pojma o delovanju različnih gospodarskih institucij, ne vemo kako izrabljajo drugod vsako najmanjšo priliko v svrhu gospodarskega izkoriščanja.

Kako hočemo, da bo mali slovenski kapitalist nalagal svoj denar v akcijska podjetja, kjer naj se mu boljše obrestuje nego v hranilnicah, če skoro ne ve, kaj je delnica, in če v časopisih čita samo o krahih, faliranju, nikoli pa o krasnem uspevanju tolikih drugih podjetij, ker se našim časnikarjem ne zdi ravno potrebno, pisati o tem? Prav pravi neki ekonom: „pomanjkanje podjetnosti znači nevednost in nič drugega.“ Dokler je bila trgovina bolj enostavna, ko še ni bilo treba toliko teoretične in praktične izobrazbe za uspešno trgovanje kot se zahteva danes, smo imeli tudi Slovenci močno razvito trgovino in obrt; saj nam poroča zgodovina, kake sitnosti so imele v srednjem veku državne oblasti z našimi kmeti, ko je že vsak drugi ali tretji hotel samo trgovati, mesto da bi obdeloval svoje domače posestvo. Toda gospodarska izobrazba Slovencev ni napredovala v istem razmerju, kakor je napredovala tehnika svetovne trgovine in obrti, in zato smo gospodarsko zaostali.

Kaj je torej treba storiti, da se naša trgovina in obrt dvigneta na nivo svetovne trgovine in industrije? Treba je v našem narodu razširiti gospodarsko izobrazbo. Pri tem se moramo

posluževati vseh sredstev, ki so nam na razpolago. Najvažnejše sredstvo v to svrhu so pač trgovske in obrtne šole. Značilno je za naše razmere, da nismo imeli do zadnjega časa niti ene srednje trgovske šole. Da, za božjo voljo, kje pa hočete, da naj bi se bili vzeli možje, ki naj bi bili zmožni ustanavljati in voditi večja gospodarska podjetja, v današnjih časih, ko mora biti trgovec natančen kakor ura, ko mora poznati vse podrobnosti gospodarskega življenja, ker se sicer pri današnji konkurenci ne more vzdržati niti par mesecev? Sama praksa, brez široke teoretične podlage nikakor ne more ustvariti večjih podjetnikov. Še čudno, da se je pri danih razmerah mogla povzdigniti slovenska trgovina do stopinje, na kateri se sedaj nahaja. Gotovo je dober indicij za intelektualno sposobnost našega priprostega ljudstva da so si zamogli Slovenci v zadnjih 30—40 letih osvojiti večji del male in srednje trgovine v Trstu in Gorici. Sedaj imamo, hvala Bogu, dve srednji trgovski šoli. Toda s tem se nikakor ne smemo zadovoljiti. Goriški Slovenci so pred par leti žalibog zamudili lepo priliko zahtevati slovenske paralele na novi ital. trgovski šoli; in po pravici se je časopisje zgražalo nad neprevidnostjo tedanjih slovenskih deželnih poslancev. Toda še je čas zahtevati, kar nam gre, in Gorica mora dobiti slovenski oddelek trgovske šole.

Ravnokotako se bodo morali Štajerci resno baviti z mislijo, ustanoviti nižjo trgovsko šolo v Celju, ali pa v Mariboru. Saj jih je vendar skoro toliko, kakor slovenskih Kranjcev in zraven tega vlada med njimi še največje blagostanje! V Trst spada trgovska akademija in ne samo nižja trgovska šola. Vendar pa bo treba delati na to, da obiskuje te šole kolikor mogoče dosti sinov premožnejših družin, da jim bo po dovršenih študijah mogoče podati se za par let v inozemstvo, kjer je trgovina mnogo bolj razvita nego pri nas, in da bodo imeli po pridobljeni praksi že nekaj kapitala v rokah, s čimer se bodo mogli ustanoviti neodvisno eksistence. Kajti iz nič se da napraviti malo več kot nič.

Velike važnosti bi utegnili postati za razvoj naše trgovine tudi večerni trgovski tečajji, kakor so si jih umislili v Kranju in, če se ne motim, v Radovljici. Naj ne bode mesteca in večjega trga na Slovenskem brez takih tečajev. Posebno važnost pa bi pridobili taki tečajji v mestih, kjer imamo svoja učiteljska. Učiteljskim naj se nudi prilika, da si pridobe kolikor mogoče dosti znanja o trgovini in združništvu. Res bi bilo sicer najbolj idealno, če bi se vsak učitelj pečal le s svojo stroko. Toda treba računati z dejanskimi razmerami: takega idealnega stanja pri nas ne bomo dosegli tako kmalu. Vsak učitelj na deželi faktično posega v društveno življenje, in bo

še nadalje posegoval, tudi če se izboljša njegovo gmotno stanje. Gospodarsko naobražen učitelj, ki že sam na sebi velja kot avtoriteta v svoji občini, bi lahko dosti storil v prosepah združništva; s tem bi si sčasom tudi pridobil modesten vir dohodkov, ki jih, revež, tako silno potrebuje.

Drugo sredstvo za širjenje gospodarske naobrazbe so knjige in časopisi. Naravnost neverjetno je, kako malo je razvita naša gospodarska literatura. Na prste obeh roh bi skoro lahko našli vsa naša dela te vrste. In vendar imamo nekaj izvrstnih mož, ki bi lahko napisali našemu ljudstvu kako naj dela, da pride do blagostanja, ki bi mu povedali, da ni največja modrost staviti svoje prihranke v nogavice in jih skrivati po plesnivih škrinjah. Naj se vendar že enkrat začne pisati, makar slabo; boljše nekaj kot nič; sčasom se bomo že izpopolnili. Posebno pa naj izgine med našo inteligenco ono naziranje, da je samo s poezijami in romani vredno mazati papir. Če bi me kdo vprašal, kdo je več koristil nemškemu narodu, Göthe ali Bismarck, ne vem če bi se odločil za prvega.

Kakor nalašč za širjenje zanimanja za gospodarstvo bi bile knjige Mohorjeve družbe. Ta družba, ki je nedvomno ena najvažnejših institucij ki so jih ustvarili naši predniki, je izdala že več knjig v prosepah poljedelstva in sličnih gospodarskih strok. Gotovo bo nadaljevala započeto delo in se ne brani priobčevati tudi druga gospodarska dela, s čimer bo donesla narodu, ki mu je namenjena, velikansko korist. Ljudstvo prav krvavo potrebuje knjige o združništvu, spisov o delniških podjetjih itd. Ni treba omenjati, da bi morale biti take knjige pisane tako, da bi jih ljudstvo razumelo, in da bi ga tudi zanimalo.

In slednjic naše dnevno časopisje! Dosti, jako dosti je dosedaj zamudilo pri svojem vzgojevalnem delu! Pomislimo, da je vse kar priobčuje ta ali oni časnik marsikomu evangelij, in da marsikdo sploh ne dobi drugega čtiva v roke kakor časnike. Vse, kar se pri nas piše o narodnem gospodarstvu, so mesečni izkazi dohodkov maloštevilnih narodnih podjetij, katera pa priskrbijo povrh še dotična podjetja sama v reklamne svrhe, oziroma ker so po postavi v to primorane. Hvala Bogu, da prinašajo časopisi vsaj reklamne oglase, kajti sicer bi naše ljudstvo najbrž niti ne vedelo, da eksistirajo kake banke in industrijska podjetja!

Naloga časopisja, kot vzgojevalno sredstvo naroda v gospodarskem oziru je sledeča: razlagati ustroj in pomen različnih gospodarskih institucij, pri nas še posebno združništva; stanje teh institucij v gospodarsko razvitejših deželah; kazati ljudstvu, kako izkoriščajo v tujini to ali ono stvar; učiti ga, katera gospodarska podjetja bi se

dalo ustanoviti pri nas, vpoštevajoč dane prirodne razmere, kazati mu, kako naj gospodarji s svojim denarjem, katere investicije so dobičkonosne, pri čemer naj se pazi da se ljudstvo počasi napoti k osvojitvi tujih akcijskih podjetij na našem ozemlju itd. itd.

Vse to so časopisi dolžni storiti, sicer ne moremo reči o njih, da izpolnjujejo svojo nalogo. Če bi se bili naši časniki že od početka ravnali po teh navodilih, bi naše današnje gospodarsko stanje ne bilo tako mizerno, kakor je. Upajmo, da se to zgodi v bodočnosti!

Dohodarinski davek

po novem zakonu z dne 23. januarja 1914.

Novi davčni predpisi o osebni dohodarini posegajo občutno v gospodarstvo vsakega davkoplačevalca in tedaj smatramo potrebno, seznaniti svoje bralce s temi predpisi.

Posebno pa opozarjamo na ta članek tiste davkoplačevalce, katerim je naprtla davčna oblast kako kazensko postopanje zaradi netočnosti v napovedanju dohodarine. Novi zakon je prinesel nekatere določbe, katere omogočujoje otresti se omenjenih sitnosti.

Trgovce bodo posebno zanimala določbe o obligatoričnem vpogledu v poslovne knjige.

S zakonom z dne 23. januarja t. l. so se izpremenile nekatere določbe zakona z dne 25. oktobra 1896 šte. 220. zakon o neposrednih osebnih davkih.

Kakor nam izkazuje na koncu tega članka pridjana razpredelnica, je ta zakon pestil le nekatere panoge davkoplačevalcev. Res je, da so ti davki nesli državi l. 1898 44 milijonov kron, a leta 1912 že nad 100 milijonov, da je bilo leta 1898 711.512 davkoplačevalcev a leta 1912 že poldrugi milijon, ali ta davek niso plačevali vsi davku obvezani krogi, ker pomnožil se je davek najbolj pri onih krogih, kateri so v službah.

Ti krogi so plačevali skoraj toliko osebne dohodarine, kot vsi samostojni krogi, tedaj poljedelstvo, industrija, trgovina, obrt, kapitalisti in rentirji skupaj. Vsak bode in mora uvideti, da je smešno, misliti in trditi, da so dohodki delojemalcev enaki delodajalcev.

Ali industrija, trgovina in obrt je plačevala še primerno, medtem ko so se znali lastniki glavnice in rent potem poljedelški krogi skorej popolnoma odtegniti davčni obveznosti.

Popolnoma neverjetno je, da bi dohodki iz obresti glavnice in rente v dvanajstih letih narasli od 223 milijonov komaj na 630 milijonov, saj so se v isti dobi vloge hranilnic, bank in industrijskih podjetij podvojile.

Istotako je nemogoče, da bi se donostnost poljedelstva v isti dobi nie povečala za več kot samo 66 milijonov kron, ko je vendar vsa naša trgovska in carinska politika urezana po agrarnem kroju.

1899 leta je bilo 66.88% mestnih davkoplačevalcev, ki so plačali 85.54% davka iz osebne dohodarine. Dežela je štela 33.12% davkoplačevalcev, kateri so plačali le 14.46% tega davka. Računalo se je, da bo l. 1898 v teh krogih 527.000 plačevalcev, a oglasilo se jih je le 174.000.

To dokazuje najboljšo, da niso vsi krogi enakomerno in po svojih dohodkih plačevali osebne dohodarine in zatėgadelj je vlada prišla z novimi davčnimi predpisi, s katerimi upa priti do živega tudi tistim krogom, kateri so se znali do sedaj odtegniti davkoplačevanju na škodo mestnih in nesamostojnih krogov.

Kako se bo uporabljal novi zakon, je pač odvisno v prvi vrsti od davkoplačevalca. Davčna oblast gotovo ni zlobna in ne sme biti, ali davkoplačevalci kaj neradi pridejo z esnico na dan, in vsled tega je na drugi

strani davčna oblast nezaupljiva, ker ta zaupljivost se je izkazala neštev inokrat kot upravičena in le malokdaj kot neopravičena. Ta neodkritosrčnost je pokvarila finančno oblast, katere zasleduje davkoplačevalca z vsemi silami, ima v službi ovaduhe in ogleduhe. Upajmo, da se ta bojni položaj nekoliko ublaži ako ne popolnoma odpravi. Na drugi strani pa bi vlada tudi morala boljše gospodariti z davčnim denarjem, skrbeti bolj za ljudski blagor ne pa za kanone in bajonete pa za divjaške Albance in njihove पोstopačće, kateri se vozijo na naše troške po svetu zijala prodajat in hujskat.

Kdo mora plačevati dohodarino?

§ 153 pravi: osebni dohodarini so podvrženi: 1. vse fizične osebe, ki imajo v področju tega zakona svoje bivališče ali tukaj nad eno leto stanujejo glede vseh svojih dohodkov. Ako pa te osebe imajo izven ozemlja, za katero velja ta zakon, kako posestvo ali izvršujejo kako obrt ali dobivajo iz državne blagajne kake druge države službene prejemke ali pokojnine, ti dohodki niso podvrženi davčni obveznosti, ako so v deželi, iz katere prihajajo, podvrženi dohodarini ali podobnemu davku in dotična država dovoljuje tuzemskim dohodkom podobne ugodnosti.

2. vse druge kot pod 1. označene fizične osebe, ako

a) imajo v naši deželi neprimičnine ali na nepremičninah naše dežele hipotekovane terjatve ali kako po fidejmomisu, shranitveni obvezi ali drugačnih pravnih predpisih na našo deželo vezano imovino, ali

b) v naši deželi vodijo kako obrt ali izvršujejo kako dobčkanosno opravilo, ali so vdelavniki takega o. ravila ali podjetja, ali

c) ako prejemajo dohodke iz službenih prejemkov ali pokojnine iz kake tuzemske državne, dvorne, deželne, okrajne ali občinske blagajne ali

d) prejemajo dohodke iz prejemkov od tuzemskih delniških ali komanditnih družb na delnice.

e) glede vseh iz teh virov prihajajočih dohodkov.

Imetka delnic, deležnic in enakih vrednostnih papirjev ni šteti za deležništvo pri kakem podjetju v smislu predstojččega odstavka.

Oprostitev.

§ 155. Dohodninskega davka so proste one osebe, katerih vsi dohodki, računjeni na eno leto, ne presegajo zneska K 1600.

Na osebe, imenovane v § 153 se uporablja to določilo samo tedaj, kadar dokažejo, da vsi njihovi dohodki s tistimi vred, ki po tem zakonu niso podvrženi davku, ne presegajo zneska, ki je davka prost.

Podstava obdačbi.

§ 156. Davku podvrženi dohodki se morajo obdačiti po znesku, katerega so v resnici dosegli v zadnjem letu pred davčnim letom.

Kadar se dohodki niso prejemali eno celo leto, se morajo postaviti v račun z verjetnim letnim zneskom.

Ista načela veljajo za preračun izdatkov, ki se morajo postaviti v račun z verjetnim letnim zneskom.

Žržaška blagovna borza.

TRST, dne 7. marca 1914

Cene se razumejo pri inozemskem blagu brez carine. Za trgovce na drobno se cene sveda primerno zvišajo. Pojasnila glede carine i. t. d. daje drage volje naše uredništvo.

Vosek	CENA		Sveča in mlo	CENA	
	najc.	najdr.		najc.	najdr.
Bosanski za 100 kg	330	350	Milo belo uo Candia		
Sadje.			fito I za 10) kg	90	95
Rožiči dalmatinski			Marsiglia fito I	74	76
levantinski	13	14 25	II	64	66
puljeski	22	27	zeleno z oljčnega		
Dateljni aleksandrinski			olja I	65	67
Bassorah, Hallowee	37 50	41	marmorivo	70	
Barberia			smolnato rumeno I		
Smokve Kalamata jed.			tržaško čisto zeleno		
v venicah	83	37	in rumeno	62	64
prosti jed			detto II	48	50
v karton h	80	110	Sveče I		
Mandelni sladki Bari	305	310	II	174	198
dalmatinski	312	315	III		
levantinski			Špirit.		
Molfetta			Špirit 90% v sodih za 100 l.	216	218
puljeski in sicilij	322	330	95%	226	228
pulj. in sic zbrani	360	378	denatun 90% v barili "	52	54
Lešniki dolgi istrski			Razno.		
levantinski okrogli	87	89	Seno domače za 100 kg	7	8
izluščeni	178	182	v balah štaj. za konje	7 50	8
Slive bosa ske	38	56	za goveda (sl. dk.)	8	8 50
tuzemske			v balah kor. za konje	7	7 50
Rozine različnih prov.	42	42 50	za goveda (sladko)	8	8 50
Volna bela umazana.			Seno slavonsko	7	7 50
Dalmatinska za 100 kg	110	120	italijansko	7 50	8
Volna bela kelo.			Lovorjevo listje	15	26
Skadrska in bosanska	170	180	Ementhaler	240	250
Volna bela prana.			Parmazan	280	300
Orig.			Med hrvatski	85	86
Bosanska	260	270	istrski	70	72
Dalmatinska			Slama dolga ržena	7	
Skadrka	250	260	pšenična	5	
Volna jagnetov bela.			rezanca		
Bosanska in srbska . . . za 100 kg	180	190	Brinje isrsko	30	32
Olje.			italijansko	38	40
Jedilno olje.			Suhi lo or I	22	25
Oljčno italijansko fino in			1/2 II	17	18
najfinejše dtet car. za 100 kg	160	175	Kovine.		
Grška fino	185	150	Jeklo korosko v zabojih		
Grška in otoki jed	104	110	po 70 kg	46	47
Dalmatinsko			kovano	66	68
Koton američanski brez car.	92	96	Željni kranjski šat.	25	52
Sesame fino in najfinejše	113	180	Železo štajersko rezila		
pol fino	100	120	okrogla in štirogl. za 100 kg	23	24 50
jedilno	98	108	staro lahko	36	40
Patrolej.			lito masivno	50	60
Patrolej izd. tržaške raf.			železna žica koroska		
v sodih za 100 l.			št. 31-34	35	56
v zabojih			fina		
			Železna ploščevina štajerska	35	
			Bile štajerske	110	130
			Ponve zel. sortirane	100	105

Ista načela veljajo za proračun izdatkov, ki se smejo odbiti.

Kadar davčni obvezanec poslovnega leta ne zaključuje s kalendaričnim letom, je na njegovo željo napraviti proračun po gospodarskem (bilančnem) letu.

§ 157. V svrhu priredbe dohodarine je dohodkom gospodarskega glavarja prišteti dohodke pripadnikov tega gospodarstva.

Izjema od tega nastopi tedaj, kadar se dokaže, da se taki dohodki ne stekajo v skupno gospodarstvo. Tudi ni prišteti službenih prejemkov soproge davčnega obvezanca ali drugih pripadnikov tega gospodarstva, ako je zaslužijo izven gospodarstva davčnega obvezanca in skupni dohodki gospodarstvene presegajo K 4000. V obeh teh slučajih se dotični dohodki obdačijo posebej.

Postranski sorodniki gospodarskega glavarja, dalje osebe, ki so za plačo ali mezdo najete v službene gospodarstvene opravke, in pa tisti, kateri so pri glavarju na hrani, v podnajemu ali pri njem prenočujejo, se ne prištevajo pripadnikom gospodarstva.

Dohodke zakonske žene, ki ne živi v skupnem gospodarstvu s svojim možem, in pa dohodke tistih družinskih udov, ki niso v preskrbi družinskega glavarja, je obdačiti posebej.

Tiste zneske, katere kak zakonski del daje svojemu z njim ne v skupnem gospodarstvu živečemu zakonskemu delu, ali stariši ne v njihovem gospodarstvu živečim starišem, je odbiti od davku podvrženih dohodkov dajalca, nekrateč določbe § 160, št. 6., ako se verjetno dokažejo, ali če so v smislu § 153, št. 1. podvrženi enakovrstno priznanemu inozemskemu obdačenju.

Pripadniki gospodarstva jamčijo za tisti del odmerjenega davka in morebitne v smislu § 241 ali § 244 odmerjene kazni, ki odpade v smislu predstojećih določb razmerno na njihove v dohodke družinskega glavarja prištete dohodke.

Jamstvo za kazni pa odpade, ako družinski pripadniki niso vedeli za kaznjivo dejanje družinskega glavarja.

§ 158. V vseh drugih primerih je od dohodkov, ki prihajajo več osebam skupno, na posameznega deležnika iz teh skupnih dohodkov pripadajoči delež šteti za davku podvržene dohodke. Ako se deleži ne dajo določiti, se smatra delitev kot enakodelna.

Ista načela se morajo porabljati, kadar udje kake sdružbe uživajo preskrbo iz njenih skupnih dohodkov, ne da bi dobivali posamezne dele kot lastne dohodke. Združbe jamčijo za tiste davčne zneske, ki razmerno odpadejo na davku podvržene dele članov na skupnih dohodkih.

Ako se skupni dohodki ne razdele popolnoma med deležnike, se morajo davku podvrženi dohodki deležnikov računati, kot da bi se skupni dohodki razdelili med deležnike.

Poglejmo si določbe predstojećih §§ nekoliko bližje. Predvsem nas zanima § 155., kateri določa takozvani

eksistenčni minimum.

Prej se je davčna obveznost pričela z dohodki v znesku K 1200.— na leto. Sedaj pa mora imeti oseba najmanj K 1600 letnih dohodkov. Ako ima kdo več kot 1600 letnih dohodkov, a del teh dohodkov ni podvržen davčni obveznosti glasom tega zakona, mora vendar plačevati dohodarino od tega zneska, kateri je podvržen davku. N. pr. Nekdo zasluži tukaj 1400 kron, a od zunaj iz Nemčije dobiva letnih 1000 kron, plačuje dohodarino od K 1400 in ne od 2400 kron, ako dokaže, da je onih 1000 kron že obdačenih v Nemčiji. Zategadelj pa ima lestvica stopinje tudi za dohodke pod 1600 do 1200 kron.

Podstava obdačbi.

Ta § se je nekoliko izpremenil, kajti od sedaj ne bo treba pri premenljivih prejemkih navajati, koliko so ti znašali zadnja tri leta, ampak le koliko so znašali zadnje leto pred davčnim letom. Trгоvec ali obrtnik, kateri

bo napravil napoved za davčno leto 1914, mora navesti koliko prejemkov je imel v letu 1913 in ne več koliko v zadnjih treh letih (1911, 1912 in 1913). Isto velja za odbitke.

Dohodki družine.

Velike važnosti je izprememba § 157, kateri je vseboval do sedaj za davkoplačevalca-družinskega očeta kaj trdo določbo. Do sedaj so se morali dohodkom glavarja hišnega gospodarstva prišteti vsi dohodki pripadnikov tega gospodarstva. Od sedaj naprej se delovni dohodki zakonske žene in drugih pripadnikov gospodarstva ne smejo več prišteti k skupnim dohodkom, ako se taki zaslužki niso zaslužili v gospodarstvu davčnega obvezanca in skupni dohodki hišnega gospodarstva ne presegajo 4000 kron. Opozarjamo pa posebno, da velja ta izjema le za dohodke iz dela, pri katerem ni vdeležena bistveno glavica. N. pr. žena je učiteljica ali šivilja ali kaj podobnega. Recimo pa, da ima trgovino, za kar je treba že glavice, tedaj se morajo njeni dohodki prišteti k moževim dohodkom.

Primer nam bode najboljši dokazal kako je s dohodki družine. Recimo, mož zasluži 2200 kron žena pa izven njegovega gospodarstva kot šivilja 1800 kron. Zaslužek vsakega se mora obdačiti posebej in bi mož plačal K 20:40, žena pa K 15:20. Ako bi se obdačili njuni dohodki skupaj, bi morala plačati K 61:30.

Recimo pa, da mož zasluži K 1600 —, žena 1000 — a sin pa K 1400, a njuni zaslužki so odškodnina za delo izven gospodarstva moža oziroma očeta, ne plača nobeden davka. Ako bi pa zaslužil eden ali drugi 100 kron več, pa bi moral glavar te družine plačati K 69:50 davka, ker vsi skupaj bi zaslužili več kot 4000 kron.

Nova je določba, da pripadniki gospodarstva jamčijo za davke in kazni, kar do sedaj ni bilo. (Dalje prihod.)

Iz trgovske prakse.

Ne podpisuj ničesar, dokler nisi dobro prečital.

Nekemu našemu kolegu se je pripetil slučaj, ki treba da ga obelodanim, v sva-vilo drugim. Ta trгоvec je namreč naročil po nekem potniku dva vagona pšenične moke, ter podpisal neizpolnjen sklepni list. Potnik je namreč pripomnil, da je to vseeno, ter da tvrdka sklepne liste navadno izpolnjuje sama. Čez nekaj dni je dobil od prodajalca moke potrdilo sklepa. Slučajno je bila doma žena sama, ki je, nič slabega sluteč, položila sklep k ostalim pismom. Po par tednih je naš trгоvec naročil prvih 20 vreč moke. Mož je moko prevzel, ter jo spravil v skladišče. Ko je pa prodal prvo moko pekom, so ti uvideli, da moka ni navadna, da ima popolnoma drugi okus in da je skoraj nerabljiva ter črna.

Opozorjen na to, si je gospodar komodno oglel blago, ter takoj uvidel, da je res slaba moka, a zapazil je tudi, da ni niti ona znamka, ki jo je on naročil in slednjič se je na podlagi sklepa prepričal da je blago vse nekaj drugega nego to, kar je on vkupil. Uvidel je koj, da so ga „nafarbali“ s tem, da je podpisal neizpolnjen sklep ki so ga izpolnili oni, ampak po svoje, ne pa, kakor je bilo ustmeno pogojeno s potnikom. No jih bom že, si je mislil, ter se je drugi dan napotil osebno k dobavitelju. Tu se je pritoževal, hudoval, češ da mu morajo uničiti pogodbo, on da ni take moke naročil itd. a uvidel je takoj, da je njega trud zaman. Dobavitelj mu je na kratko pojasnil, da je pogodbo vdobil v podpis že izgotovljeno in od njega podpisano in on, misleč oz. popolnoma gotov, da je bil kupec s potnikom sporazumljen, je potrdil sklep, ter poslal to potrdilo trgovcu. Temu torej ni preostajalo drugega nego moko polagoma porabiti in v prihodnjič si dobro zapomniti

take potnike in tvrdke, še bolj pa; ne podpisuj ničesar, predno dobro ne prečitaš“.

Prečitaj vsako pismo ali listino predno jo vržeš v koš.

Prijatelj je pisal svojemu prijatelju trgovcu pismo in ga med drugim opozoril: zvedel sem, da bo pri M. T. drugi teden t. j. — t. n. dražba, ker imaš ti tam še precej veliko terjatev, ne zamudi in pridi za gotovo. Jaz te počakam ob 10 pred pošto.

Ko je pismo prišlo, naslovnik ravno ni imel časa, da bi je čital, zato je je vrgel na pisalno mizo, kjer se je zmešalo med druge manj važne papirje.

Čez nekaj dni je pisatelj onega pisma obiskal svojega kolego, katerega je med drugim tudi vprašal, oziroma mu očital, zakaj da se ni vdeležil dražbe pri M. T. Trгоvec je ves osupnjen gledal svojega prijatelja, ter odvrnil, da on vendar tega ni znal. Znanec mu je nato povedal, da mu je pred par dnevi pisal pismo in ga vabil na dražbo, a da v zahvalo ni vdobil niti odgovora.

Sedaj mu je prišlo šele na spomin ono pismo, ki jo je pričel takoj iskat, ter je tudi našel in prečital, a prepozno. Posledica tega je bila precej občutna, a nenadomestna izguba.

Torej: vsako pismo listino in sploh ti-skovino prečitaj in vrži proč le tedaj ko znaš, da to ni zate, kajti vsaka, tudi najmanja dopisnica ti lahko prinese kako korist.

Kaj naj trгоvec čita?

Na to vprašanje je pač lahko odgovoriti in sicer to, kar more največ koristiti. Naj si bodo tudi nekateri družega mnenja, je vendar splošno priporočati, da se kolikor mogoče veliko čita, kajti potom čitanja se priprosti trгоvec, ki ni imel sreče, da bi obiskoval šole, najložje izobrazil. Ker pa večinoma ni preveč časa na razpolago si mora izbrati, kaj bo trгоvec čital. Trгоvec ima opravila s pristaši raznih strank in zato treba, da čita razne liste, po katerih se mora seveda ravnati, da ne bi se mogoče eni ali drugi stranki zameril. Drži se vedno svojega prepričanja, a v trgovini bodi le trгоvec.

Da zveš kaj se po svetu godi, zlasti na trgovskem polju se moraš zanimati tudi za taka poročila. Celotedensko mučno delo zahteva tudi nekaj razvedrila in tedaj vzemi v roko tudi ilustracije ali kakšne šaljive liste.

Glavna in vodilna tvoja misel pa naj bo le ena in sicer kako si zboljšaš svojo trgovino, oziroma kako se obraniš proti raznim neprilikam. To pa dosežeš edino-le s tem, da čitaš strokovne liste, kar je pri nas pred vsem „Trгоvski List“.

Kako se zabrani črtanje sklepa.

Zadnjič smo omenili, da kupec ali prodajalec, kateri ne izpolni sklepni obveznosti pravočasno, pade v zamudo in se mora dvigniti protest. Danes hočemo govoriti o zamudi. O nji govorijo nastopni §§ borznih budimpeštanske boize.

§ 65. Splošnih določb pravi: V slučaju zamude v odjemu ali prodaji more pogodbi zvesti pogodnik:

a) zahtevati izpolnitev pogodbe in povrnitev škode, nastalo vsled zamude ali

b) odstopiti od pogodbe, kakor bi se ne bila nikoli sklenila, ali

c) na račun zamudnega pogodnika pogodbeno blagovno množino kupiti oziroma prodati in zahtevati od njega diferenco med pogodbeno in višjo nakupno oziroma nižjo prodajno ceno, kakor tudi plačilo morebitne škode ali

d) zahtevati plačilo v kraju in za čas izpolnitve obstoječe difference med pogojeno in povprečno tržno ceno oziroma borzno ceno, kakor tudi povračilo druge škode.

§ 66. Na § 65. točka a) se opirajoča pravica se pridobi le tedaj, če zvesti pogodnik zamudnega pogodnika najpozneje prvi dan po nastopu zamude s priporočenim pisnom dvignem protestom obvesti, da zahteva izpolnitev pogodbe.

§ 67. Zvesti pogodnik je upravičen, ako si je na § 65. opirajočo se pravico primerno zavaroval, v izpolnitev pogodbe dovoliti 14 dni ne presegajoči rok, računeno od dneva zamude.

Ako zamudni pogodnik tekom tega roka, ali če se ta rok ni določil, tekom 14 dni po nastopu zamude, ne izpolni pogodbe, ima zvesti pogodnik pravico, če ne zahteva več izpolnitve pogodbe, znova izbirati med v § 65. navedenimi točkami b) c) in d).

Vsekakor pa je obvezan zamudnega pogodnika obvestiti o svoji izbihi v priporočenem pismu dvignem protestom in sicer drugi dan po na novo nastopivši zamudi, sicer zamore zahtevati sodnijskim potom tekom v § 69. določenega roka le izpolnitev pogodbe in povrnitev vsled zamude nastale škode.

Uveljavlja zvesti pogodnik na podlagi tega §. na § 65. točka d) se opirajoči zahtevek, tedaj je za določitev difference merodajna tržna oziroma borzna cena, katera obstoji na novo določeni dan izpolnitve.

§ 68. Kdor se je svoje pravice izbere glede v § 65. navedenih posledic zamude že poslužil, ne more več svoje izbere izpremeniti, izvzemši slučaj v § 67. odstavek 2. dovoljene nove izbere.

§ 69. Na § 65. točka a) opirajoča se pravica se izgubi, ako zvesti pogodnik tekom 30 dni po preteku pogodbene dobe, oziroma po na novo določeni dobi (§ 67.) sodnijskim potom ne uveljavi.

§ 70. Na § 65. točka c) in d) se opirajoči zahtevek ostane neveljaven, ako ga zvesti pogodnik ne uveljavi sodnijskim potom tekom 90 dni po preteku pogodbene dobe.

Navadli smo nekaj §§ borznih določb, kateri nam pravijo jasno posledice zamude. Ali besedilo teh §§ je tako umetno zamotano, da se gotovo ne bo vsakemu zljubilo beliti si glavo s temi birokratskimi umetnostmi in bo rajši odložil. Zategadelj hočemo povedati nekatere §§ po domače.

§ 65. je precej jasen in zategadelj o tem ni potrebno več govoriti, si ga lahko vsaki sam tolmači. Ostali §§ nekoliko bolj zviti in zategadelj si je hočemo nekoliko ogledati. Ako zahteva zvesti pogodnik (to je tisti, kateri se drži pogodbenih dolžnosti in pravic) izpolnitev pogodbe (§ 65. točka a)) tedaj mora dvigniti protest in ga poslati priporočeno (rekomandirano) zamudnemu pogodniku, in sicer prvi delavni dan po pnevu, katerega je nastopila zamuda. N. pr.: pogodba s eče v soboto, se mora tedaj protest dvigniti v ponedeljek, kot prvi delavni dan po nastopu zamude. Ako zahteva zvesti pogodnik izpolnitev pogodbe, mora zamudnemu pogodniku dovoliti 14 dni časa v izpolnitev pogodbe. Če v tem času zamudni pogodnik zopet ne izpolni pogodbe, tedaj ima zvesti pogodnik pravico pogodbo razveljaviti kot da bi se sploh ne bila sklenila, ali kupiti ali prodati na račun zamudnega pogodnika sklenjeno množino in zahtevati povrnitev razlike v ceni in škodi, ali pa zahtevati le plačilo razlike. Tožba za razlike ali difference se mora dvigniti tekom 90 dni po preteku pogodbe.

K razlagi teh borznih določb se hočemo pridejati nekaj nasvetov.

Kupuj le toliko, kolikor rabiš za svojo potrebo.

Spekuliraj le takrat, ko so cene nizke, ne kupuj nikoli iz spekulacije po visokih cenah. Pravijo sicer, da je to babja modrost, a mnogo je takih, ki še te nimajo. Drago se vedno lahko kupi, poceni pa ne. Sploh pa je zaslužek in dobiček gotov le s pridnim in poštenim delom. Spekulacija te lahko spravi še ob to, kar imaš, kar nam dokazujejo vsakdanji dogodki. Lahko zaslužno, lahko izgubljeno. Sicer marsikateri misli, da ako dobim, je dobro, ako pa gre slabo, pa

mi tudi nič ne škoduje, ne morem ničesar izgubiti, ker ničesar nimam. Pa pošteno ime tudi nekaj velja in lepše izgleda, če dela trgovec ali obrtnik pod svojim imenom in mu ni treba se skrivati za ime svoje boljše zakonske polovice.

Kdor ima kaki sklep, naj ga ne zamerja. Ako je cena ugodna, treba gledati na to, da se sklenjena množina pravočasno prevzame in da se nima po preteku pogodbe sitnosti. Je pa cena visoka, treba tudi hiteti z odjemom, da se ne nabere preveč naenkrat. Majhne grizljaje se ložje požira kot velike. Večkrat se je kedo že zadavil na velikih grizljajih. Če ni mogoče prevzeti pravočasno vsega, prosi pravočasno soudeleženca v pogodbi za podaljšanje, ker je boljše za obe stranki, ako se stvar reši brez tožbe in stroškov.

Prihodnjic hočemo govoriti o protestu. Istotako bomo opozorili naše bralce na nekatere so posebnega pomena.

Kdor hoče v takih zadevah kakega pojasnila in nasveta, naj se obrne na nas, mu bomo po možnosti ustregli.

Tržno poročilo

dne 6. marca 1914.

Ponudbe vsake vrste zrnja so še vedno jako majhne, izvzemši one ovsa. Poročila o stanju žetev se glase ugodno. Kurzi se drže visoko in le danes smo dobili večje znižanje, ker nekateri so se hoteli z dobičkom iznebiti svojih prejšnjih nakupov in te neznatne ponudbe so že uplašile hosiste. Isto se je ponovilo 4. t. m., katerega so tudi hoteli nekateri realizirati svoje nakupe. To nam je najboljši dokaz, da treba sedaj velike previdnosti.

Na vseh koncih in krajih leze tuje blago čez državno mejo. Ako vpoštevamo, da plača pšenica ob uvozu K 6:30 in rž K 5:80 carine, in vendar se Galiciji izplača uvažati rusko pšenico in Severnim deželam kakor Češka, Šlezija in Moravska, nemško rž, si lahko predstavljamo, kaj počenjajo Budimpeštari. Za račun Budimpešte se je kupilo v Berlinu južij-pšenice. Tudi alpske dežele so že kupile nekaj romunskega in ameriškanskega blaga.

Pšenica. Ponudbe so vedno jako neznatne in vse se vprašuje, kam je izginilo blago zadnje žetve, katera po poročilu ogrskega poljedelskega ministerstva ni bila tako slaba. Setve stoje jako lepo, so dobro prezimili, kolikor je mogoče že sedaj dognati.

Avstrijsko poljedelsko ministerstvo poroča, da se je leta 1913 pridelalo v Avstriji 1622 milijonov met. stotov pšenice. Leta 1912 je znašal pridelek 1895 milijonov met. stotov. Tudi bregovite dežele, katere se prej niso pečale z sejanjem pšenice, so začele s pridelovanjem pšenice, ker je cena precej visoka in tedaj omogoča kultivirati s pšenico tudi manj donosno zemljo.

Za 78 kg težko pšenico se je plačalo K 12.65 bo 12.77, 76 kg K 12.65 do 12.92.

Rž ima tudi visoke cene, zategadelj pa jako težko menja gospodarja. Že zgoraj smo omenili, da naše severne kronovine kupujejo nemško rž, ker je ne v Avstriji ne na Ogrskem ne dobijo cenejše.

Oves je pa v ti kampanji največji revež, se ne more postavljati z visokimi cenami in vendar ne najde kupca. Edino on dela izjemo v ponudbah, kajti ovsu se ponuja precej a konzum pa ne sega po blagu. Ogrskemu ovsu dela precejšnjo konkurenco češki.

Koruza. Ponudbe so majhne, a kar pride blaga na trg, je jako lepo.

Moka. Visoke cene pa pšeničnemu trgu so seveda rodile visoke cene moke. Mlini drže trdno, zato pa je kupčija tudi neznatna. Druga roka še vedno preskrblja itak majhen konzum. Seveda je tudi druga roka šla s cenami gor, tembolj, ker je že precej prazna. V kratkem bode konzum primoran kupovati naravnost.

O postopanju druge roke hočemo povedati v prihodnji številki Trgovskega lista. Posebno bo šlo to na račun tržaških trgovcev in pekov.

Otrobi so tudi višji v ceni, ker vsled manjšega obratovanja mlinov primanjkuje otrobov.

Kava. Na tržaški borzi so kurzi nekoliko odnehali. Sicer trobijo v svet, da je brazilska zloga santosa že majhna, da bodo dovozi padli a vse to skupaj ne okrepi cen.

Riž. Že zadnjč smo omenili, da so že na trgu ponudbe riža za novo kampanjo 1914-15. Cene so približno dve kroni nižje od lanskih in kolikor je razvidno iz tipnih uzorčev, bo riž nove kampanje jako lep.

Slanina ta teden ni izpremenila cene.

Jajca. Na dunaj-kem trgu se je zahalvalo za zaboj K 100 do 101.— in v potrebi tudi plačalo.

Sladkor. Kartel je liberaliziral za marec 5% kontingenta po starih cenah.

Usnje. Pomotoma je izostalo v zadnji številki poročilo, da je kartel usnjarjev znižal cene podplatov in usnja za jermenice približno 20 do 35 kron.

Železo. Razmere so se sicer nekoliko izboljšale v tej industriji, vs-kakor pa konzum še ni dosegel prejšnje višine. V januarju se je prodalo glasom poročila la tela paličnega in fazonskega železa 204 823, nosilcev 46.069, debele pločevine 27.182 met. stotov manj kot pa v januarju prejšnjega leta. Poskočil je le odjem tračnic za 63.182 met. stotov.

	28.	2.	3.	4.	5.	6.
Pšenica za april	12.42	12.58	12.60	12.50	12.51	12.44
Pšenica za maj	12.32	12.54	12.52	12.44	12.45	12.37
Pšenica za okt.	11.14	11.29	11.26	11.20	11.23	11.16
Rž za april	9.34	9.38	9.36	9.34	9.35	9.33
Rž za oktober	8.67	8.69	8.69	8.64	8.66	8.63
Oves za april	7.64	7.68	7.72	7.72	7.72	7.69
Oves za oktober	7.68	7.76	7.75	7.73	7.73	7.71
Koruza za maj	6.77	6.90	6.90	6.82	6.78	6.76
Koruza za julij	6.90	7.01	7.—	6.95	6.92	6.90

Kupčija s kavo.

c) Razvrščenje sirove kave.

V kupčiji se nahaja mnogo vrst kave. Kakovost kavinega zrna se ravna po vrsti kavine rastline, po obnebu in zemlji, po načinu pridobivanja in pripravljanja. Z ležanjem pridobi kava na kakovosti ali izpremeni barvo. Od dobre kave se zahteva, da je prijenege kavinega duha in trpkega okusa, da so zrna enakomerne velikosti in enakomerne barve in da ni vmes zdrobljenih, pokvarjenih in črnih zrn ali smrdljivk, kava se ne sme hraniti poleg močno dišečih predmetov.

Kava se razpošilja v vrečah iz jute (rappers) ali v rogoznicah ali bombažnih vrečah (gantjes). Vreče tehtajo po 50 do 75 kg. Razpošilja pa se tudi v zabojih z 125 kg ali v sodih od 100 do 500 kg.

Kupčijske vrste kave so:

Levantinska ali mokava. Zrna te kave so jako majhna, ploščnata, jajčasto okrogla, trda, razne velikosti in bledorumena. Arabsko moka (Yemen, Shorberberry) izvažata Aden. Etiopska moka (Longbery) pa pride iz Harar (Zeila, Berberah). Pri nas se prodaja drobnozrnata Java in brazilkava za arabsko moka.

2) Java in Indija proizvajata jako dobre vrste kave rjave, zlatorumene, višnjevzelene barve, ter se izrenujejo po izvoznih krajih kot Preanger, Cheribon, Malang i. t. d. Javakava izpremeni po daljšem ležanju barvo in sicer izgubi zeleno barvo ter postane rjavkasta. Tukaj je doma tudi Liberiakava. Otok Ceylon je proizvajal jako dobro kavo ali na t.m otoku je kavina rastlina vsled neke glive na listju jako trpela. Kava iz tega otoka se imenuje plantarijska kava (Plantationskaffee) in ločimo pet kakovosti: Perl, potem velikost A, velikost B, velikost C in konečnost kakovost T (Triage). Razpošilja se v sodih od 200 do 500 kg in so sodi znotraj ogleleni.

Otok Celebes proizvaja velezrnato, rumeno in čisto, jake okusno kavo m e n a d o. Ta vrsta ima večkrat luknjice in izgleda, kakor bi bila črviva.

Srednja in južna Amerika potem zahodnja Indija proizvajajo jako dobre vrste kave. Meksika ima svojo Tabasco, Vera Cruz, Jalapa, Cordova, Tepic. Meksika dobavlja meksikansko mokka.

Kostarika in Gvatemala so svetlozelene ali temnorjavozelene pa tudi temnovišnjeve vrste. Obe vrsti ste navadno oprani.

Zrna portorikokave so različne velikoste, rumenozelenebarve ter imajo luskinе.

Kolumbiakava pride v promet ali narurna in se zove trillado ali opraha in se zove Deszerezado. Venezuela je oprana, višnjevozelenata ter jako hitro obledi. Zrno te kave je lepo.

Kuba ima ozka dolga zrna zelene barve. Jamajka ima tudi velika zrna temnozelenе barve.

Maracaibo je podobna javi in se tudi za tako prodaja. Nazivlje se pa ali Cucuta, Merida, Trujillo, Bocono kava.

Domingokava je višnjeva ali temnovišnjeva, ima mnogo zdrobljenih zrn in je precej nesnažna. Zategadelj se mora osnažiti predno pride v nadrobno prodajo.

Vse zgoraj navedene vrste kave pa so pri nas več ali manj neznane, si niso pridobile naklbnjenosti konzumenta. Pri nas se je vdomačila v vseh slojih prebivalstva kava s a n t o s. To vrsto kave pozna vsak človek. Santos kampinas dosega v kakovosti dobre vrste kave. Santoskava je proizvod Brazilije. Santos je takorekoč deklica za vse. Prodaja se kot mokka, Java i. t. d. ali čist santos ali se pa mešajo druge dobre vrste s santosom.

Brazil- ali rio- kava (Golden Rio) je sestra santoskave. Rioava je bila prej slabe kakovosti, ali vsled negovanja in boljšega pripravljavanja je postala v kakovosti in zrnju boljša ter ima danes jako prijeten,

(Dalje prih.)

Vprašanje orientalskih železnic.

Orientalske železnice, ki tečejo po vsakdanjem turškem, a sedaj srbskem in deloma grškem in bolgarskem ozemlju ima v obratu posebna prometna družba za obrat orientalskih železnic. Večina delnic te družbe se je do balkanske vojne nahajala v rokah nekaterih švicarskih bank. Po končani balkanski vojni pa so vsled posredovanja, oziroma upliva avstrijske vlade te delnice kupile nekatere dunajske banke. Avstrijska vlada si je s tem hotela zagotoviti upliv na prometno in tarifno politiko teh železnic. Hotela je imeti pri konečnem urejevanju balkanskih razmer v rokah gotov „adut“. S stališča naših gospodarskih interesov treba tudi le odobravati postopanje naše vlade. Seveda bi vlada morala pri tem zasledovati le gospodarske in politične cilje. Toda kakor je pri nas že navada, da vlada zavozi vsako, tudi najspametnejšo stvar, tako se utegne zgoditi tudi pri vprašanju orientalskih železnic. Res je to vprašanje k mnogim dose-danjim pridružilo novo sporno vprašanje med monarhijo in Srbijo. Stališči, ki ga zastopa monarhija — ali bolje grof Berhold — na eni in srbska vlada na drugi strani, sta tako državnoneutralno nasprotni, da se zdi sporazum skoro nemogoč. Srbija je imela v svojih starih mejah samo državne železnice in hoče ta sistem uvesti tudi na svoje novopridobljeno ozemlje; avstrijska vlada pa hoče, da ostanejo te železnice še dalje v obratu prometne družbe orientalskih železnic. S tem si hoče naša vlada zagotoviti upliv na to železnico, dočim izjavlja srbska vlada, da je ta zahteva nezdružljiva z dostojanstvom suverene države. Da bi ti nasprotujoči si stališči nekako izravnala, je francoska vlada predlagala, da se železnica internacionalizira in men tako, da bi imela po

tretjino delnic Srbija, Avstrija in Francija. Zdi se, da bi Avstrija bila pripravljena pristati na to formulo, dočim vstraja Srbija še vedno pri principu podržavljenja. Te dni se imajo začeti na Dunaju formalna pogajanja v tem vprašanju. Srbsko vlado bo pri teh pogajanjih zastopal dunajski srbski poslanik Jovanović, ki se je v ta namen mudi! minuli teden v Belgradu, da je dobil za tnje instrukcije. V dunajskih političnih krogih se zatrjuje, da vstrajo ministrstvo zunanjih zadev pri zahtevi, da mora služiti francoska formula v podlago pogajani, dočim so druge merodajne osebe zato, da se popusti srbskemu stališču, seveda proti primernim kompenzacijam in koncesijam. Poslanik Jovanović je izjavil, da stori srbska vlada vse, da se vprašanje uredi na pravičen način. Izrekel je obenem nado, da dovedejo pogajanja do pogodbe, ki bo zadovoljila toliko drugih orientalskih železnic kolikor Srbijo.

Narodnogospodarski pregled.

Stiska dunajske tivrde. Dunajska tivrda Emil Ornstein na Dunaju v prvem okraju, Roteurmstrasse 4 se nahaja v stiskah, ter se je obrnila na upnike z okrožnico, v kateri jih prosi potrpljenja. Pasive znašajo okoli 800.000 kron.

Konkurzi v Avstriji leta 1913. Leta 1913 je bilo v Avstriji 386 ustave tečajev plačil (prejšnje leto 958) v skupnem znesku 156.5 milijonov kron v letu 1912. Samo v tkalski industriji je bilo 183 insolventne v skupnem znesku 5.0 milijonov kron. To dokazuje, da je ta industrijska panoga v silno slabih razmerah. Glavno kri do temu dejstvu bo pač iskati v okolnosti, da je naš eksport na Balkan, kamor so se izvažale v glavnem tknine, skoro popolnoma ustavljen.

Žitnega monopola v Rusiji ne bo. V prejšnji številki „Trgovskega lista“ smo tudi mi btežili vest, da namerava sedanji ruski finančni minister uvesti monopol žita. Tak predlog je bil stavljen že lanijsko leto v dumi čemur pa je bil tedanji finančni minister protiven. Kakor poroča uradni list ruskega finančnega ministrstva v tem vprašanju tudi sedanji minister ni spremenil svojega mnenja, ter so vse tozadevne vesti izmišlene.

Monopol za alkohol v Turčiji. Neka skupina francoskih kapitalistov si prizadeva, da bi dobila v Turčiji monopol za prodajo alkohola. V Turčijo se uvozi vsako leto okoli 23 milijonov litrov alkohola. Na prvem mestu je Rusija s 16 milijoni, na drugem Avstrija s 6 milijoni litrov.

EFEKTNA BORZA.

Trst, dne 6. marca 1914

Vsa potrebna pojasnila o borznih kupčijah daje rade volje podružnica Ljubljanske kreditne banke v Trst.

Vrsta	Tržaška borza		Dunajska borza	
	27. febr.	6 marca	27. febr.	6 marca
	denarno b'agovno	denarno b'agovno	denarno b'agovno	denarno b'agovno
Renta.				
Avstrijska 4% kronska renta	83.47	83.70	82.80	83.20
„ 4.2% papirnata renta	87.40	87.70	86.65	87.05
„ 4.2% srebrna renta	87.70	88.00	86.80	87.20
„ zlata renta	106.65	107.05	105.15	105.55
„ 3 1/2% invest. renta	73.30	73.70	72.65	73.05
Ogrska zlata renta	100.00	100.40	98.90	99.30
„ kronska renta	83.20	83.60	82.30	82.70
Delnice.				
Jadranska banka	421.00	424.00	421.00	424.00
Ljubljanska kreditna banka	—	—	—	—
Avstrijski kreditni zavod	642.00	645.00	637.00	640.00
Länderbanka	523.00	526.00	520.00	523.00
Tržaški tramvaj	254.00	257.00	255.00	257.00
Južna železnica	105.00	108.00	103.00	106.00
Lloyd	624.00	628.00	623.00	627.00
Alpine-Montan	—	—	—	—
Ustredna banka	—	—	—	—
Zivnostenska banka	281.00	282.00	280.00	282.00
Paroplovna družba „Dalmatia“	201.00	204.00	199.00	201.00
Posojila.				
Goriško mestno iz leta 1879 6%	107.00	108.00	107.00	108.00
„ „ „ 1886 4%	85.00	86.00	85.00	86.00
Tržaško mestno iz leta 1879 6%	1.30	1.04	1.03	1.04
„ „ „ 1899 4%	86.00	87.00	85.00	85.75
Goriško-Grad ščansko deželno posojilo iz leta 1888 4%	90.00	91.00	90.00	91.00
Goriško-Grad ščansko deželno posojilo iz leta 1903 4%	89.00	90.00	89.00	90.00
Kranjsko deželno posojilo iz leta 1888 4%	—	—	—	—
„ „ „ 1911 4 1/2%	—	—	—	—
Zastavna pisma.				
Zastavnine goriško-gradiščan-kega deželnega hipotečnega zavoda 4%	85.00	86.00	85.00	86.00
Iste 4 1/2%	92.00	93.00	90.50	91.50
Bodenkredit 4%	—	—	84.75	85.75
Istrskega deželnega hipotečnega zavoda 5%	1.00	1.01	0.99	1.00
Bančne obveznice Živnostenske banke 4 1/2%	95.00	96.00	95.00	96.00
„ „ „ Ustredne banke 4%	—	—	—	—
Srečke.				
Bodenkredit emisija iz leta 1880	282.00	292.00	281.00	292.00
Bodenkredit emisija iz leta 1889	244.00	253.00	243.00	252.00
Ljubljanske	—	—	61.00	65.00
Tuške železniške	227.00	237.00	227.00	237.00
Avstrijskega kreditnega zavoda	477.00	487.00	474.00	484.00
Valute.				
Cekini (Dukat)	11.40	11.45	11.40	11.45
„ po 20 frankov	19.05	19.10	18.97	19.02
„ „ 20 mark	23.46	23.54	23.46	23.53
„ ruski po 5 rubljev	—	—	23.46	23.53
Souvereini	23.96	24.02	23.93	24.00
Zlate lire turške	2.65	2.75	2.65	2.72
Tolarji Marije Terezije	2.35	2.40	2.35	2.40
Bankovci po 100 dola jev	—	—	—	—

Trgovci! Peki! Dreže (kras) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so doslej dosedaj vsepovsod najboljši sloj. Narodnjaki, naročate pri domači tvrdki, ki vam pes reže po konkurenčnih cenah. Priporočam se vam udani J. J. SUBAN, Trst, v. Vasari 10. Tel. N. 2260

Ajdova moka vsak teden sveža, razpošiljam od 25 kg naprej proti povzetju franko postaja kupca in sicer št. 1 48 K, št. 2 40 K, št. 3 36 K.

Pavel Sedej, mlinar
Javornik na Gorenjskem.

Gradbena, kulturnotehnična ter zemljemerska pisarna

Ing. J. SKOBERNE &
Ing. D. GUSTINČIČ
TRST, ULICA NOVA ŠTEV. 32.

Fotografični atelje
„Daquerre“

10 razglednic od 2 K naprej
6 fotografij, vizitni format, platin od 3 K naprej
6 istih, kabinet od 5 K naprej
Povečanje od 3 K naprej

Ivan Germek

(prej Ribarič)

Skladišče vsakovrstnega oglja, premoga, petroleja i. t. d. prodaja po najnižji ceni in razpošilja po stanovanjih.
Trst, ul. Squero nuovo 15 zraven pošte.
Telefon 22-73.

Giuseppe Brazzatti

gostilničar in trgovec

Trst, S. M. Mad. sp. št. 401 — Žaule.
Priporoča svojo čisto na novo opravljeno gostilno z najboljšim istrskim vinom mrzlimi in gorkimi jedili. V gostilni je nov muzikalični automat kjer svira vsak dan. Prodajalna jestvin in kolonijalnega blaga.
Priporoča se cenj. okoličanom za obilen obisk.

Anton Pahor

pekovski mojster

Trst, v. Sette Fontane št. 1
priporoča svojo pekarno slaščice, moko, likerje i. t. d. posebno se priporoča gg, jestvinčarjem z velikimi popusti.
Postrežba točna.

Andrej Cej, Trst

trgovec — ul. Bosto št. 8.

Priporoča okoličanom moko, pšenico in sploh vsake vrste žita in druge razne stvari po jako ugodnih cenah in brez vsake konkurence. — Svoji k svojim!

Trgovina žganja
Ivan Perhauc
Trst, ul. Stadion št. 29
Priporoča svojo dobro znano trgovino ter žganje vsake vrste.

Cene zmerne. Postrežba točna.

Matere ki nima o zadosti mleka, da bi lahko redile lastne otroke, naj rabijo najboljšo moko, da pomnožijo in ojačijo lastno mleko. Zaloga v lekarni „GALE 10“ Trst, ul. S. Cilino.
Cena posamezni škatlji K 2.50.

IVAN KRŽE, TRST
Piazza S. Giovanni št. 1.

Zaloga kuhinjskih in kletarskih potrebščin iz lesa in pletenin, škafov, brent, čebrov in kad, sodčekov, lopat, rešet, sit in vsakovrstnih košev, jerbasov in metel ter mnoge drugih v to stroko spadajočih predmetov. — Priporoča svojo trgovino s kuhinjsko posodo vsake vrste bodi od porcelana, zemlje, emaila, kositerja ali cinka, nadalje pasamenterije, klitke itd. Za gostilničarje pipe, kroglice, zemljeno in stekleno posodo za vino.

Čevljarska zadruga v Mirni pri Gorici.

Največja in najsolidnejša tovarna čevljev na avstr. jugu, priporoča cenj. trgovcem in občinstvu svoje priznane izdelke. Prodaja na debelo. Centrala v Mirni. Prodaja na drobno: Trst, ul. Barriera vecchia 38 in ul. dei Rettori 1, Gorica, trg Sv. Antona 1, Split, ul. Subiča 2, Tržič (Monfalcone) Corso Aquilea.

Umetna galanterijska knjigoveznica
BABKA & Co. (S. Tkalec)
Trst, Via Nuova 24 I. nad.

Glavna tvrdka A. Babka v Ljubljani. Katonažna dela passepartouti. — Okvirji, reklamne table. Etuiji.

Tovarniška zaloga

vsakovrstne moderne ameriške pisarniške oprave. — Moderne pisarniške potrebščine. — Pečati. — Napisi. — Blagajne varne proti vlamu in požaru (Wiese-Dunaj). — Električne varnostne ročne železne blagajne „Viper“, popolna varnost proti tatvini itd. itd. Ceniki in troškovni proračuni franko in brezplačno.

F. J. Jerše, Trst.

Razstava in pisarna Via Nuova št. 15.
Mezanin! Interurban telefon št. 23-77.
Skladišče: Via Giugliano Rosini št. 30.

MLEKARSKA ZVEZA

V LJUBLJANI

Dunajska cesta 33 — Javno skladišče.
Telefon interurb. 88.

Ima vsake vrste sira, kakor: emendolski, polemendolski, trapistski, tilsitski, edamski, roquefort in gouda. I. vrste zajamčeno, naravno čajno maslo, pristno kuhano maslo, platinški med, skuto.

Pošiljatve mleka v vsaki množini.

Moderno, higienično opremljena
Centralna mlekarina v Trstu
Via della Gepoa 6
Telefon št. 12-86.

Našim cenjenim trgovcem toplo priporočamo izvrstno domačo Kolinsko kavno primes!

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!

Te vžigalice so v prid družbi sv. Cirila in Metoda v LJUBLJANI

Slovenci!
Kupujte edinole te vžigalice.
Glavna zaloga za Trst pri Vek. Plesničar-ju.

Velika zaloga pohištva
lastnih mizarških in strugarskih izdelkov.

Štefan Gomišček

Solkan -- Gorica
Prešernova cesta številka 13.
Bogata in lepa izbira finega in navadnega pohištva, tapetarij in vsakovrstnih stolic. Sprejme vsa mizarško stroko spadajoča dela.

Čitajte vsi III

Ime
Hedžet & Koritnik, Gorica
bodi
vsakemu rodoljubu znano.

Došlo
lepo modno in sukneno blago
za
ženske in moške obleke
od
navadnega do najfinejšega.

Izbera velika
blago
zanesljivo dobro
cene
najnižje in stalne.
Vzorci na razpolago.

PREDPISUJTE SE.

Izborna moko

Vam priporočamo iz c. kr. priv. Ebenfurth-paromlina na Dunaju
Glavna zaloga za Trst in okolico, Primorsko, Istro, Reko in Kranjsko
v Trstu, ul. S. Francesco. **G. Kaloper, zastopnik.**

Prva češka splošna delniška družba
za zavarovanje
na življenje v Pragi.

Vrhovno zastopstvo za jugoslovanske
dežele v Trstu, ulica Geppa.

Edina zavarovalnica

ki daje Jugoslovanom vse one koristi, kakor
bi jim jih sicer dajal le njihov lastni zavod
te stroke, ako bi ga imeli!

Poslužujte se zavedni Jugoslovani v
svojo lastno korist le tega zavoda za svoja
življenjska zavarovanja. Pojasnila in navodila
vedno na razpolaganje brez stroškov.

Valerio Demarchi

mesar

Trst, Piazza Barriera vecchia št. 9

Telefon 26-56.

Priporoča: Goveje kuhane vampe, suha in
slana čreva ter sorodne pridelke.

VINO z BRIONSKIH
OTOKOV.

Glavna zaloga:

TRST

ulica Carlo Ghenga številka 11.

Specijaliteti:

Konjak Brioni in Vermut

Telefon 15-67.

GOS ILNA

pri „DETELJICI“

ul. Belvedere št. 7.

Domača kuhinja, izborna češko pivo in kar
je najvažnejše: vzorna čistota in strogi
red pomogla je temu podjetju do glasa, ki ga
uživajo samo prva podjetja v velikih mestih.

Edini slovenski kleparski mojster

FRAN LOZEJ

ulica Sette Fontane št. 34

Izdeluje vsakovrstno delo, pripadajoče v
njegovo stroko, doma in zunaj, ter pred-
mete za kmetijstvo, prodaja njihove pred-
mete ter sprejema pismena naročila.

Svoji k svojim!

Josip Stantič, Trst, največja in dobroznana odlikovana
zaloga obuval

se je preselil
nasproti vratom cerkve Sv. Pe'ra

Piazza Rosario št. 5

prodaja vse po najnižjih cenah. — Velika izbira vsakovrstnih obuval
za moške, ženske in otroke, kakor tudi sandal in telovadnih čevljev.
Zaloga Ciril-Methodovega voščila. — Zalagatelj c. kr. finančne straže
za Trst, Koper, Pulo in Gorico, skladišča c. kr. glavnega carinskega
urada in c. kr. glavnih skladišč.

Za obilen obisk se priporoča

Tvrška ustan. l. 1890.

Josip Stantič.

Velika zaloga
pohištva.

Lastna delavnica

**Peter
Jeraj**

Trst

Via Caserma
št. 4

Tapetarski izdelki
od navadne do
najfinejše vrste.
Prodaja na drobno
in na debelo
Brazaj: Jeraj Trst.
Odlikovan v Pa-
rižu z diplomom
Grand Prix in
zlato kolajno.

